

KÖZBESZERZÉS 2.

- 2019 decemberében Magyarországgal szemben 36 kötelezettségszegési eljárás volt folyamatban, az uniós átlag 29. Az ügyek 42%-a a környezetvédelem és a közlekedés területét érinti ([EB](#)).
- Az Európai Bizottság Belső Piaci Eredménytáblájának 12 mutatója összesített eredménye alapján, a közbeszerzések terén Magyarország átlagosan teljesített 2019-ben ([EB](#)).
- 2018. április 15-től a közbeszerzési és koncessziós beszerzési eljárásokat az Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) igénybevételel bonyolítják le.
- 2019-ben folytatódott a kis- és középvállalkozások térnyerése a közbeszerzések területén.
- A COVID-19 járvány következtében a közbeszerzési eljárások értéke mintegy ötödével esett vissza 2020 I. félévében.
- 2019-ben
 - az egy közbeszerzésre jutó ajánlatok száma 5,2 db;
 - az egy közbeszerzési eljárásra jutó átlagos érték 348,7 millió Ft;
 - az egy ajánlatos eljárások száma 17,2%;
 - a nem nyilvános eljárások számának aránya 39%;
 - a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások száma 273 volt. ([B/10504](#))

A Kormány [T/13474.](#) számon nyújtotta be a közbeszerzésekről szóló [2015. évi CXLI. törvény](#) és egyes kapcsolódó törvények módosításának tervezetét. A jogszabály módosításának célja a közbeszerzési szabályok egyes elemeinek uniós irányelvi összhangjának megteremtése, az EU Bíróság közelmúltban született közbeszerzésekhez kapcsolódó ítélezési gyakorlatával történő összhangba hozása, valamint az eljárások egyszerűsítése, az adminisztrációs terhek csökkentése.

Bevezetés

Az Európai Bizottság 2019 január 24-én szólította fel ([MEMO 19/462](#)) 15 tagállamát, köztük Magyarországot is, hogy igazítsa ki nemzeti közbeszerzési szabályait annak érdekében, hogy azok teljes mértékben megfeleljenek a közbeszerzésekre és koncessziókra vonatkozó hatályos uniós szabályoknak. Az EB Magyarország ellen a tárgyban 2018/2310 számon indított kötelezettségszegési eljárást. E szabályokat ([2014/24/EU irányelv](#), [2014/25/EU irányelv](#) és [2014/23/EU irányelv](#)) 2016. április 18-ig kellett átültetni a nemzeti jogba, amit Magyarország a [2015. évi CXLI. törvény](#) a közbeszerzésről (továbbiakban Kbt.) megalkotása során tett meg. E törvény 1990 óta a negyedik nagy közbeszerzési törvény és azóta is több módosításon esett át. A Képviselői Információs Szolgálat a közbeszerzésekről korábban 2016-ban készített háttéranyagot ([Infojegyzet 2016/73.](#)).

A [kötelezettségszegési eljárás](#) során a Bizottság felszólító levelében további információkat kér az érintett országtól, amelyre általában két hónap áll rendelkezésre. Ha a Bizottság úgy látja, hogy az adott ország nem teljesíti az uniós jog szerinti kötelezettségeit, felkérheti az érintett tagállamot, hogy tartsa be az uniós jogszabályokat. Emellett tájékoztatást kér a tagállamtól a helyzet megoldása érdekében hozott intézkedésekről, amire szintén kéthónapos határidő áll rendelkezésre. Ha a tagállam nem szünteti meg a jogsértő állapotot, az ügy az EU Bírósága elé kerülhet, de a kötelezettségi ügyek zöme nem jut ebbe a szakaszba, nem kerül a Bíróság elé.

A KÖZBESZERZÉSI TÖRVÉNY FŐBB VÁLTOZÁSAI 2016 ÓTA

A Kbt. 2016. decemberi módosítása a közpénzek felhasználásának szigorítását és a verseny fokozását célozta. A 2018. végén elfogadott törvénymódosítás (2018. évi LXXXIII. tv., szövege beépítve a Kbt.-be) a 2018. április 15-től az elektronikus közbeszerzéssel összefüggő legfontosabb eljárási szabályokat tartalmazó kormányrendeletnek ([424/2017. Korm. rendelet](#)) a Kbt.-től eltérő szabályait építette be a törvénybe, főszabállyá téve az elektronikus kommunikációt, és szabályozva az elektronikus úthoz kapcsolódó eljárási cselekményeket. E törvénymódosítás érintette a Közbeszerzési Hatóság és Közbeszerzési Döntőbizottság feladatköréit és személyügyi kérdéseit is, valamint egyes, a jogalkalmazó-

kat támogató rendelkezéseket hozott meg (pl. kedvezőbb feltételek a támogatások kedvezményezettjeire nézve; az uniós értékhatárok közzétételi kötelezettségére vonatkozó könnyítés; módosítások a felelős akkreditált közbeszerzési szaktanácsadók bevonása kapcsán stb.) (Dr. Horváth et al., [2019](#)).

A Kbt. következő év végi menetrend-szerű módosítása **2019-ben** többek között az adminisztratív terhek további csökkentését, a szabályosság növelését, az uniós források pénzügyi korrekcióinak megelőzését és a kockázatuk csökkentését szolgálta. Csökkentették az ún. támogatott szervezetek közbeszerzési kötelezettségeit (a támogatás összegének már nincs jelentősége a közbeszerzési kötelezettségek megítélésben), megszüntették az összefoglaló tájékoztatással induló eljárás-formát, és megszűnt az a szabály is, hogy a tervezési, a mérnöki és építészeti szolgáltatások, valamint építési beruházások esetében nem lehet egyedüli értékelési szempont a legalacsonyabb ár szempontja, de a továbbra is a minőségi értékelés a főszabály és az attól való eltérést indokolni kell. A módosítással szintén megszűnt a hazai forrásból megvalósuló közbeszerzéseknek folyamatba épített központi ellenőrzése, amelytől a párhuzamosságok megszűnését és az eljárások felgyorsulását várják. E változások zöme 2020. január 1-vel lépett hatályba (Dr. Guba, [2019](#)).

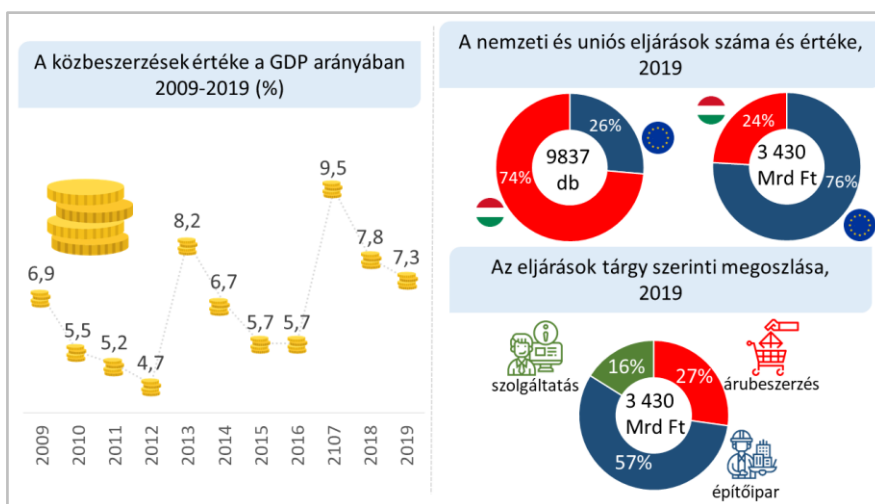
AZ ELEKTRONIKUS KÖZBESZERZÉSI RENDSZER KIÉPÜLÉSE

2018. április 15-től a közbeszerzési és koncessziós beszerzési eljárásokat elektronikus úton, az **Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR)** igénybevételével bonyolítják le és kötelező használata a tervpályázati eljárásokban is. Ez magában foglalja a közbeszerzési eljárás előkészítésétől a közbeszerzési szerződés megkötéséig terjedő időszakot, de nem terjed

ki többek között a bírálat folyamatára, az ajánlatkérő belső döntéshozatali folyamatára vagy a szerződés megkötése utáni szakaszra sem.

A kezdeti időszakban a legfontosabb eljárási szabályokat a Kbt. helyett a [424/2017. Korm. rendelet](#) tartalmazta, majd a fő szabályok 2018 végén törvényi szintű szabályozásra kerültek.

1. ábra: Adatok a közbeszerzésekről 1.

Forrás: [Infoszolg/A Közbeszerzési Hatóság elnökének tájékoztatója a közbeszerzések 2019. évi alakulásáról](#)

A rendszer működésének feltételei és az igénybe vételre vonatkozó szabályok, a használatáért fizetendő díj összege stb. továbbra is a kormányrendelet hatálya alá tartoznak.

Az EKR egy egységes, központi állami informatikai rendszer, mely minden ajánlatkérő és ajánlattevő számára **kötelezően használandó**. A rendszer üzemeltetője az állami tulajdonú Nemzeti Elektronikus Közbeszerzési Szolgáltató és Tanácsadó Kft. ([NEKSZT Kft.](#)), amely felett a tulajdonosi jogokat a Miniszterelnökség gyakorolja.

JELENTÉSEK A HAZAI KÖZBESZERZÉSI HELYZETRŐL

Európai Bizottság

2019-ben az EU [országjelentése](#) a közbeszerzések vonatkozásában azt állapította meg, hogy javult a keretrendszer, de még mindig nem mozdítja elő a versenyt és a termelékenységet. Emellett jelentős korrupciós kockázatot

jelentenek a rendelkezésre álló mutatók és hiányzik a határozott fellépés a magas szintű korrupció üldözésére. A közbeszerzés digitalizálása javította az üzleti környezetet.

A 2020-ban megjelent [országjelentés](#) bővebben is foglalkozott a közbeszerzés helyzetével. A **főbb megállapítások** a következők voltak:

- továbbra is jelentős mértékben javítható lenne a közbeszerzési piaci verseny, ami ki van téve a versenyellenes és korrupciós gyakorlatoknak;
- a mindössze egyetlen ajánlattevő mellett odaítélt szerződések aránya az elmúlt öt évben magas maradt és a legmagasabbak között van az EU-ban;
- eredményesek a kkv-k közbeszerzési piac-hoz való hozzáférését előmozdító erőfeszítések;
- a közbeszerzés fokozatos digitális átalakítása segíti az átláthatóságot, de nem biztosított a közbeszerzési adatok könnyű hozzáférhetősége;
- a Bizottság által 2017–2018-ban végrehajtott több közbeszerzési ellenőrzés rendszerszintű szabálytalanságokat állapított meg;
- a Bizottság 2019-ben körülbelül egy milliárd euró összegű pénzügyi korrekciót szabott ki a közbeszerzéshez kapcsolódó irányító és kontrollrendszer hiányosságai miatt;
- Magyarországon továbbra is kihívást jelent a környezeti, fenntarthatósági és szociális szakpolitikai célok közbeszerzési eljárásba való integrálása, beleértve a beszállítók minősítését, a műszaki leírásokat, az odaítélési kritériumokat és a szerződési feltételeket.

OLAF

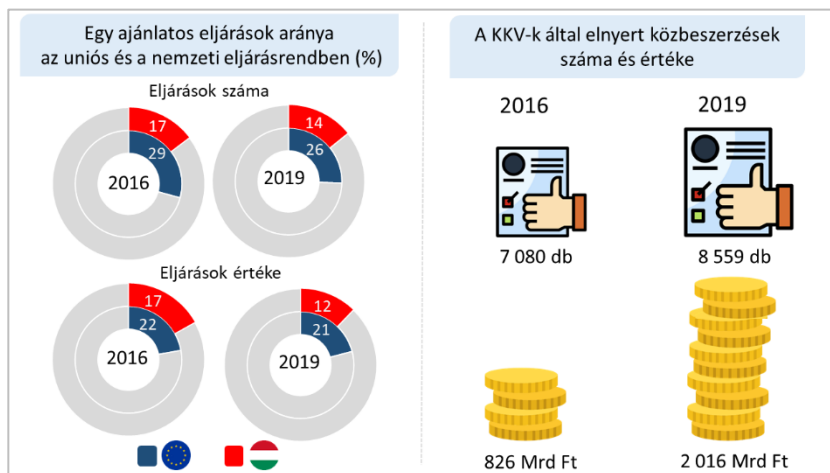
Az [Európai Csalás Elleni Hivatal \(OLAF\)](#) 2020. szeptember 10-én tette közzé a [2019. évre vonatkozó jelentését](#).

A hivatal az EU-tól érkező támogatások felhasználását vizsgálja, ha szabálytalanságot talál, ajánlást tehet az Európai Bizottságnak a

támogatások visszafizettetésére és a nemzeti hatóságoknak pedig nyomozás lefolytatására. Az OLAF tavaly összesen 181 vizsgálatot végzett, 254 ajánlást tett az érintett szervezeteknek és 485 millió euró visszatérítésére tett javaslatot. **Magyarország esetében öt eset vizsgálatát zárták le és ezek közül kettőben tettek ajánlásokat.** A lista élén Románia áll, ahol 11 esetből 9 ügyben fogalmaztak meg ajánlásokat.

A **2015-2019-es időszakot tekintve** Magyarország vonatkozásában a strukturális és beruházási alapokból kifizetett **EU-támogatások összegének 3,93 százalékánál tettek ajánlást büntetésre**, ami az uniós átlag 0,36% volt. A második helyen szereplő Szlovákia a kapott támogatások 0,53 százalékát kell, hogy visszafizesse. Az összes tagállam vonatkozásában 235 vizsgált eset zárult büntetési ajánlással, ebből Magyarországot 43 eset érintett, ami a legmagasabb szám.

2. ábra: Adatok a közbeszerzésekről 2.

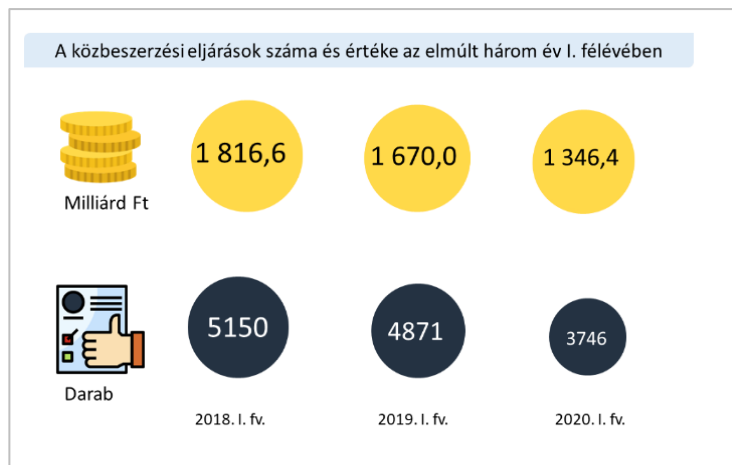
Forrás: [Infoszolg/A Közbeszerzési Hatóság elnökének tájékoztatója a közbeszerzések 2019. évi alakulásáról és Rezső \(2020\)](#)

Ugyanebben az időszakban a hagyományos saját források (Traditional own resources) esetében Magyarország tekintetében 121 szabálytalanságot talált a hivatal, amelyek közül 9 esetben tett ajánlást büntetésre a saját források 24,47%-nak értékében. Az EU-28 átlag 2,72% volt, ez az arány Szlovákia esetén volt a legmagasabb, 51,87%, a magyar pozíció a második ezen a listán (OLAF, [2020](#)).

**A KÖZBESZERZÉSEK ALAKULÁSA
2020. ELSŐ FÉLÉVÉBEN**

A koronavírus járvány gazdaságot érintő hatásai nyomán a közbeszerzési eljárások száma negyedével, míg az eljárások értéke ötödével csökkent. Emellett folytatódott a kis- és középvállalkozások szerepének erősödése: az eljárások 85 százalékában kkv volt a nyertes, míg az értéket tekintve minden 100 Ft-ból 68 Ft kkv-hoz került, míg 2018-ban még csak 55,4 Ft volt ez az arány. A közbeszerzések tárgyát tekintve a legnagyobb arányban, 37,5%-ban építési beruházások, az árubeszerzések 35,2%-ban, míg a szolgáltatás-megrendelések 27,3%-ban valósultak meg. A Közbeszerzési Hatóság szerint a verseny és az átláthatóság erősödésének egyik bizonyítéka a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárások számának csökkenése. Ezen eljárások aránya 6%, ami uniós összehasonlításban megegyezik Szlovákia,

3. ábra: Adatok a közbeszerzésekről 3.

Forrás: [Infoszolg/Gyorsjelentés](#), Közbeszerzési Hatóság, 2020.I. félév

Hollandia, Spanyolország és Lengyelország adatával. A jogorvoslatok száma 57%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest, míg a bírságok értéke 300-ról 350 millióra nőtt (Gyorsjelentés, [2020](#)).

Források:

- Glavanits Judit: A közbeszerzési jog uniós szabályozásának változása és annak hatása a hazai beszerzési piacra / Glavanits Judit. In: [A gazdasági jogalkotás aktuális kérdései](#). - Budapest : Dialóg Campus, 2019. p. 69-83.
- Horváth Dusán: A közbeszerzési törvény 2018. évi módosításainak rendelkezéseiről, az elektronikus közbeszerzéshez fűződő szabályok törvényi szintű rendezéséről és a törvénymódosítás egyéb, jogalkalmazást segítő szabályairól. 1-2.r / [Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2019/1](#).
- Dr. Guba: A közbeszerzési szabályok 2020-as változásai – [Jogszvilag.hu, 2019. december 9.](#)
- Rezső Orsolya: A kkv szektor közbeszerzési szereplésének statisztikai elemzése a 2019. évre vonatkozóan – [Közbeszerzési Értesítő Plusz, 2020/4.](#)
- [B/10504](#) Beszámoló a Közbeszerzési Hatóság 2019. január 1. és december 31. közötti időszakban végzett tevékenységéről az országgyűlés részére
- [The OLAF Report 2019](#)
- Az OLAF 2019-ben: a vizsgálatok számos országban és ágazatban megfékeztek a csalásokat, Sajtóközlemény, [2020. szeptember 10.](#)
- Az Európai Bizottság adatai támasztják alá, hogy Magyarországon kiemelkedő a közbeszerzések átláthatósága és megfelelően érvényesül a verseny – [Kozbeszerzes.hu, 2020. szeptember 30.](#)
- A Közbeszerzési Hatóság Elnökének tájékoztatója a közbeszerzések 2019. évi alakulásáról – [Kozbeszerzes.hu, letöltés:2020. október 28.](#)
- A magyar közbeszerzés számokban, Gyorsjelentés 2020. I. félév – [Kozbeszerzes.hu, 2020. augusztus 7.](#)
- [2016/73. Infojegyzet](#): Közbeszerzés

Készítette: Kardos Krisztina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486